

فلسفه و نظریه سازمان
(جلد ۱)

ویراسته:

هریدیموس تسوکاس

رابرت چیا

ترجمه:

دکتر حسن دانائی فرد

دکتر سید حسین کاظمی

کتاب مهریان

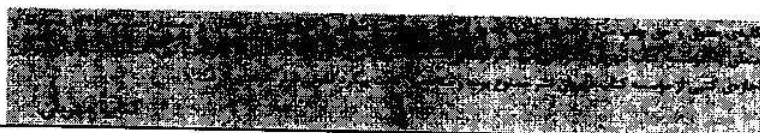
Mehraban Book

سرشناسه	تسوکاس، هاریدیموس Tsoukas, Haridimos
عنوان و نام پدیدآور	فلسفه و نظریه سازمان جلد (۱) / ویراسته هاریدیموس تسوکاس، رابرت چیا؛ ترجمه حسن دلتانی فرد سید حسین کاظمی
مشخصات نشر	تهران: موسسه کتاب مهریان نشر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۸۶ص: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۷-۸۶-۰
یادداشت	عنوان اصلی: Philosophy and organization theory, 2011.
موضوع	جامعه‌شناسی سازمانی
موضوع	سازمان - تحقیق
موضوع	سازمان
شناسه افزوده	چیا، رابرت سی. ایچ.، ۱۹۴۹ - م. Chia, Robert C. H.
شناسه افزوده	کاظمی، سیدحسین، ۱۳۶۲ - م. مترجم
شناسه افزوده	دلتانی فرد حسن، ۱۳۲۸ - م. مترجم
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ فلسفه/۷۸۶ HM
رده بندی دیویی	۳۰۲/۲۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۷۲۷۵۲۲

عنوان	فلسفه و نظریه سازمان جلد (۱)
ویراسته	هاریدیموس تسوکاس، رابرت چیا
مترجمان	دکتر حسن دلتانی فرد، دکتر سید حسین کاظمی
ناشر	مؤسسه کتاب مهریان نشر
صفحه آرا	مسین احمدي
طراح جلد	ومید ثابتي
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۷-۸۶-۰
نوبت چاپ	اول بهار ۱۳۹۴
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان لبافی‌نژاد، پلاک ۱۸۹
کدپستی: ۱۳۱۴۶۵۲۵۱ تلفن: ۶۶۹۷۳۱۷۵-۶

ایمیل و وب سایت: Info@mehrabanshop.com :
فروشگاه اینترنتی: Ketabemehraban.com :
MehrabanPub.com

فهرست مطالب

مقدمه: اهمیت فلسفه برای نظریه سازمان از چه روست؟

هریدیموس تسوکاس و رابرت چیا..... ۷

فلسفه تحلیلی و نظریه سازمان: مسائل فلسفی و راه حل های علمی

گابریل لاکومسکی و کولین اورز..... ۴۱

عمل گرایی: یک فلسفه زیسته و زنده برای نظریه سازمان معاصر چه می تواند داشته باشد؟

بنت الکبیر و باربارا سیمپسون..... ۹۳

مک اینتایر، نوارسطوگرایی و نظریه سازمان

رون بیدل و گئوف مور..... ۱۳۹

فلسفه مارکسیست و مطالعات سازمان: سهم یاری مارکسیست به فهم بعضی اشکال مهم سازمانی

پاول اس. آدلر..... ۱۹۵

ورای جهانشمولی و نسبیت گرایی: سهم یاری هابرماس به اصول اخلاقی گفتمان و رهنمودهای

آن برای اصول اخلاقی بین فرهنگی و نظریه سازمان

آندراس جورج شر و موریتز پتزر..... ۲۴۵

پیشگفتار مترجمان

قدم نهادن به عرصه فلسفه، روحیه‌ای زورخانه‌ای می‌خواهد، از این رو که هر چه «دعای» علم و حقیقت دارید باید پشت در بگذارید، سر خم کنید و وارد شوید. روح تفلسف با روحیه «قهرمانی» و سودای پیش افتادن و بر سکوی بالاتر قرار گرفتن چندان تناسبی ندارد، ولو این که چنین روحیه‌ای حتی در میان فلاسفه وجود داشته است و نمونه‌هایی از آن را در این کتاب نیز شاهد خواهید بود. تفلسف عرصه تأمل و بازاندیشی است، عرصه مناقشات بی‌پایان است، عرصه خرد و استدلال است. فلسفیدن به راه رفتن روی آب می‌ماند، هیچ بنیان محکمی را نمی‌توان برای مشی خود فرض کرد، و جای تعجبی نیست که در این عرصه حتی مسلم‌ترین و مطمئن‌ترین بنیان‌ها، از نظر کسی که اهل تفلسف نیست، مانند حقیقت یا حتی عقلانیت، متزلزل می‌شوند.

اگر این کتاب را خواندید و تنها چند «ایسم» به تعداد «ایسم‌هایی» که می‌دانید اضافه شد و حس کردید در رقابت «ایسم» دانی از دیگران پیش افتاده‌اید، دقیقاً بر خلاف روح تفلسف عمل کرده‌اید. «ایسم» دانی، فلسفه‌خوانی و تفلسف از یک جنس نیستند. متون فلسفی حاصل تفلسف فیلسوفان (حکمت‌دوستان) هستند، همان‌گونه که سازمان ماحصل سازماندهی است و بنابراین دلیلی وجود ندارد که هر آن کس «مدیریت» می‌داند مدیر خوبی باشد، یا هر آن کس «سازمان» می‌خواند، سازمان‌دهنده زبده‌ای باشد و یا حتی، هر آن کس که فلسفه می‌خواند، فلسفیدن بداند. بی‌شک اگر در پی فلسفه‌خوانی باشید کتاب‌هایی به مراتب بهتر از این در دسترس شماست، اما اگر در پی تفلسف یا فلسفیدن باشید می‌توانید از مطالب این کتاب به عنوان الگویی از تفلسف اندیشمندان حوزه مدیریت استفاده کنید و شعله «حیرت» را- که همانا فلسفه با حیرت آغاز می‌شود- در خود شعله‌ور سازید.

هدف از ترجمه این کتاب نیز همین بوده است، به علاوه این که مترجمین مترصد تأکید بر روح گشودگی فکری و پرهیز از جزم‌اندیشی در عرصه رشته مطالعات سازمان و مدیریت در کشور بوده‌اند. عرصه علوم اجتماعی، عرصه مطالعات سازمان و مدیریت و حتی عرصه زندگی، عموماً میدان «اورکا اورکا» نیست، گاه باید همه روزه بعضی امور را از نو دریافت.

در کنار هدف فوق، تلاش مترجمین بر این بوده تا با فهم فلسفی محدود خود ترجمه قابل قبولی از این کتاب ارزشمند، که نخستین مجلد اختصاص یافته به مباحث کامل فلسفی در نظریه سازمان است، ارائه دهند اما مسلماً پای توانشان یا عزم حواسشان گاه لغزیده و به خطا رفته‌اند. بدین روی، گوشزد کردن نارسایی‌های برگردان کتاب، نه تنها پیشاپیش با سپاسگزاری مترجمین مورد استقبال قرار خواهد گرفت، بلکه چون اندک نشانی از تفلسف خواننده به مترجمین ارائه می‌دهد، موجبات طیب خاطر آنان از حیث نیل به هدف اصلی ترجمه کتاب را فراهم خواهد آورد.

حسن دانائی فرد

سید حسین کاظمی

بهار ۱۳۹۳

مقدمه: اهمیت فلسفه برای نظریه سازمان از چه روست؟

هریدیموس تسوکاس و رابرت چیا^۱

زندگی فکری^۲ بشر تقریباً یکسره عبارت است از جایگزینی نظم مفهومی^۳ با نظم

ادراکی^۴ توسط وی که منشأ اصلی آن تجربه اوست. (جیمز^۵، ۱۹۹۶/۱۹۱۱، ۵۱)

فلسفه، نوعی خودپیرایی^۶ از قبل آگاهی از زیاده روی های نخستین ذهنیت خویش است

... وظیفه فلسفه باز یابی کلیت محو شده به توسط گزینش است. (وایتهد^۷، ۱۹۲۹، ۲۰)

تقاضای مداوم برای درک بهتر دنیای پیرامون و توجیه کنش [عمل]^۸ انسانی مناسب، نیروی

برانگیزاننده اصلی برای رشد و تکامل جوامع انسانی بوده است. نیاز به دانستن در مورد ماهیت زندگی

انسان، ماهیت واقعیت و این که چگونه دولتمند و رضایتبخش زندگی کنیم یکی از دلمشغولی های

1. Haridimos Tsoukas and Robert Chia

2. Intellectual life

3. Conceptual order

4. Perceptual order

5. James

6. Self-correction

7. Whitehead

8. Action

دیرپای از سپیده دم تمدن انسانی بوده است. یکی از روندهای پابرجا و تغییرناپذیر در فرایند تمدن‌سازی، تغییر جهت تدریجی از اتکای شدید به نیروی حیوانی به سمت پرورش کنجکاوی منطقی و متعاقباً، توسعه دانش به عنوان ابزار تحقق نیازهای اساسی بقا و کسب اهداف مطلوب جمعی بوده است. چه بسا چنانچه ارسطو خاطر نشان می‌کند، نوع بشر میل ذاتی به دانستن دارد؛ با این حال اشکال خاص دانش تولید شده در طول زمان متغیر بوده‌اند.

شکل و مفهوم دانشی که ما هم اکنون برای توجیه کنش‌هایمان بر آن تکیه می‌کنیم همیشه بدین صورت نبوده بلکه طی قرن‌ها، تکامل و دگرگونی بنیادین بسیاری به خود دیده است. میشل فوکو^۱ (۱۹۷۰)، در کتاب نظم امور^۲، متذکر می‌شود که هر عصر تاریخی، مفهوم متفاوتی از آنچه دانستن^۳ محسوب می‌شود دارد و این امر خود مبتنی بر تجربه نظم در آن دوره است. بدین ترتیب، برای نمونه، اندیشه رنسانس شدیداً متکی به ایده مارییچ نامتناهی شباهت‌های^۴ پیوندگونه بین دنیای مادی و نمادین، به عنوان مبنای دانش بود. مجاورت، سهولت، شباهت، و تقلید، مجموعه قواعد سازمان‌دهنده تولید دانش در این دوره بودند؛ تا حدی که گفته می‌شد گردو، که شبیه مغز انسان است، علاج زخم‌های جمجمه و سر است. به همین نحو، باور رایج چنین بود که نشانه‌های^۵ مشاهده‌شده در طبیعت و نشانه‌های انسانی به طور تفکیک‌ناپذیری در هم تنیده‌اند به گونه‌ای که هیچ تعجیبی در مورد این که، برای نمونه، پاراسلسوس^۶ ادعا می‌کند می‌توان مارها را با خواندن چند کلمه یونانی فراری داد وجود ندارد (فوکو، ۱۹۷۰، ۲۷-۳۳).

با این حال، این برداشت از دانش رنسانسی که بر پایه مشاهده همگونی‌ها و شباهت‌ها بود با معرفت مدرن که مستلزم تحلیل بازنمایی‌ها^۷ و برقراری روابط علی از طریق «اصول همسانی»^۸ و

1. Michel Foucault

2. The order of things

3. To know

4. Resemblances

5. Signs

6. Paracelsus

7. Presentations

8. Identity

تفاوت» بود جایگزین شد. بدین ترتیب، نام‌دهی، بازنمایی، طبقه‌بندی و برقراری روابط علی به فعالیت‌های کلیدی یک ذهن دانا تبدیل شدند. دانش آنقدر صبغه یقینی به خود گرفت که برای اثبات جهانشمولی و انکارناپذیری ادعاهای حقیقت عصر مدرن ضروری و واجب شد؛ در این زمان اثبات کردن^۱ ضرورت یافت. همراه با این نیاز به اثبات و توجیه^۲، تقاضا برای حدس‌های نظری^۳ که پایبندی وثیقی به اصول مشاهده عینی، دقت‌مندی منطقی در تحلیل، و شفافیت و صحت در ارائه داشته باشند وارد میدان شد. رفته رفته نظریه‌ها به عنوان ادعاهایی^۴ در مورد ماهیت واقعیت که از نظر تجربی تأییدپذیر^۵ و از نظر فکری توجیه‌پذیرند، شناخته شدند.

اما به موازاتی که خودآگاهی^۶ مدرن آرام آرام ریشه می‌دواند، توسعه می‌یافت و به ثمر می‌نشست، این بازنمایی‌های نظری کم‌کم جایگاه خود را به عنوان مبانی بدیهی و بی‌چون و چر از دست دادند (فوکو، ۱۹۷۰، ۲۳۸-۲۳۹). ورق برگشت و عاقبت شک دکارتی برای فاعل شناسا^۷ نیز مطرح شد. مشخصاً آنچه اپیستمه [دانش]^۸ مدرن متأخر را تعریف می‌کند، امنیت و مصونیت بازنمایی آمرانه واحد از امور نیست بلکه تکثر و درهم برهمی شرح‌های^۹ رقیب است (فوکو، ۱۹۷۰، ۳۴۶)؛ اینک تفسیر^{۱۰} ضروری شد. اپیستمه [دانش]^{۱۱} مدرن متأخر، طلوع‌های برای آگاهی بیشتر از نوعی خودآگاهی تاریخی معین و مشخص شدن اهمیت و محدودیت‌های نگاه^{۱۲} در فهم امور بود. اکنون معترفیم که دانش ما ناقص و محدود است؛ اکنون به «قصان»^{۱۳} اجتناب‌ناپذیر «دانشمان»^{۱۴} پی برده‌ایم.

1. Proof
2. Justification
3. Theoretical conjectures
4. Claims
5. Verifiable
6. Consciousness
7. Cognizing subject
8. Episeme
9. Accounts
10. Interpretation
11. Perspective
12. Owing
13. Kn-owing